POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA POLONIAE HISTORICA

LIV

OSSOLINEUM

1986

PL ISSN 0001 - 6829

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA POLONIAE HISTORICA

54

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1986

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa
Adresse télégraphique :
HISTORIOPAN

REDAKTORZY WYDAWNICTWA

Elżbieta Gruszka, Karolina Hansen, Izabella Rodzik

REDAKTOR TECHNICZNY

Jacek Dubiel

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — 1987 r.
Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk
Wrocław, Oddział w Warszawie, ul. Długa 26
Nakład: 720 egzemplarzy. Format A-5
Objętość: 20,40 ark. wyd., 19,50 ark. druk.
Papier: druk. sat. IV kl., 80 g., format 61×86
Oddano do składania: 26.05.1986
Podpisano do druku w marcu 1987 r.
Wydrukowano w kwietniu 1987 r.
Drukarnia im. Rewolucji Październikowej
Warszawa, ul. Mińska 65
Nr zam.: 2530/12/86. Cena: 300,— zł

SOMMAIRE

ETUDES

MATERIAUX

COMPTES RENDUS

ACTA POLONIAE HISTORICA

Revue semestrielle paraissant sous les auspices du Comité des Sciences Historiques et de l'Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences

Président du Comité de Direction : Jan BASZKIEWICZ

Rédacteur en chef : Maria BOGUCKA

Vol. LIII, 1986

ETUDES

Rédaction : Rynek Starego Miasta 29/31, 02-272 **Warszawa, Polska**

Maison d'Edition : « Ossolineum », Rynek 9, 50-106 **Wrocław, Polska**

Pour commande à l'étranger :

« **Ars Polona** », Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 **Warszawa, Polska**

Librairie Polonaise à Paris, 123, Boulevard St-Germain, 75006 **Paris France**

European Publishers Representatives, Inc. 11-03 46th Avenu, Long Island City, **New York** 11191 USA

NOS AUTEURS

ANDRZEJ DZIUBIŃSKI — *professeur* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences (Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa) ; spécialisation : histoire des pays du Maghreb aux XVe - XVIIIe siècles.

IRENEUSZ T. KOLENDO — *chargé des cours* ; Centre d'Etude de la Langue Polonaise pour les Etrangers près l'Université de Łódź (rue Kopcińskiego 18/18, 90-232 Łódź) ; spécialisation : histoire de la diplomatie polonaise pendant la Seconde Guerre mondiale.

PIOTR ŁOSSOWSKI — *professeur* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences ; spécialisation : histoire universelle récente.

RYSZARD ŚWIĘTEK — *docteur* ; École Pédagogique (rue Wesoła 56, 25-363 Kielce) ; spécialisation : histoire récente.

JANUSZ TAZBIR — *professeur* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences ; spécialisation : histoire de la civilisation au XVIe et au XVIIe siècle.

JAN E. ZAMOJSKI — *docteur* ; Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences ; spécialisation : histoire récente et particulièrement histoire de la Seconde Guerre mondiale.

Annales

Économies Sociétés Civilisations

Revue bimestrielle fondée en 1929 par Lucien FEBVRE et Marc BLOCH
publiée avec le concours du Centre National de la Recherche Scientifique
et de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales

40ᵉ ANNÉE — N° 4 JUILLET-AOÛT 1985

Polémiques et controverses

Histoire de l'URSS

Études chinoises

RÉDACTION : 54 Boulevard Raspail, 75006 PARIS

ABONNEMENTS 1985
- France : 210 F - Étudiants France : 160 F
- Étranger : 290 F
- Le numéro : 55 F - Le numéro spécial (double) : 110 F

Les abonnements doivent être souscrits à la Librairie Armand COLIN, 103 Boulevard Saint-Michel, 75240 PARIS CEDEX 5 (Comptes chèques postaux : PARIS n° 21335-25)

ACTA POLONIAE HISTORICA

You can order this periodical directly through the Polish Foreign Trade Enterprise "Ars Polona", Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 **Warszawa** P.O.B., 1001, **POLAND** or through the larger bookshops in your country i.a. :

— Globus Vetrieb Ausländischer Zeitschriften, Höchstädtplatz 3, A-1200 **Wien, AUSTRIA,**

— Agence et Messageries de la Presse S.A., 1, rue de la Petite-Île, 1070 **Bruxelles, BELGIUM,**

— Helios, Literatur-Vertriebs GmbH, 1 Berlin 52, Eichborndamm 141-167, **BERLIN-WEST,**

— Polish Voice Publishing Co. Ltd., 1089 Queen Street West, **Toronto,** Ontario M6J 1H5, **CANADA,**

— Rhodos, 36, Strandgade, DK-1401 **Copenhagen K, DENMARK,**

— W.E. Saarbach GmbH, Postfach 10 16 10, 5 **Köln** 1, Follerstrasse 2, **FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,**

— Rautatierkirjakauppa Oy, Kampinkatu 2, 00101 **Helsinki, FINLAND,**

— Librairie Polonaise à Paris, 123, Boulevard St-Germain, 75006 **Paris, FRANCE,**

— Earlscourt Publications Ltd., 129/130 Shepherd's Bush Centre, **London** W. 12, **GREAT BRITAIN,**

— Licosa Libreria Commissionaria Sansoni, Via Lamarmora 45, I 50121 **Firenze, ITALY,**

— Martinus Nijhoff Booksellers and Subscription Agents, P.O.B. 269, NL-2501 AX **The Hague, THE NETHERLANDS,**

— Narvesens Literaturtjeneste, P.O.B. 6125, **OSLO 6, NORWAY,**

— Libreria Herder, 26, Calle de Balmes, **Barcelona 7, SPAIN,**

— AST International P.O.Box 12013, S-10221 **Stockholm, SWEDEN,**

— Librairie Rousseau, 36, rue Jean-Jacques Rousseau, 1201 **Genève, SWITZERLAND,**

— European Publishers Representatives, Inc. 1103, 46th Avenue Long Island City, **New York 11191, USA,**

— Polish Publication Center, Imported Books and Magazines, 2917, N. Central Park Avenue, **Chicago,** Illinois **60618, USA.**

Payment for ACTA POLONIAE HISTORICA can be also effected by a bank cheque or International Money Order if it is not contrary to local currency regulations. When ordering this periodical directly through "Ars Polona" please remit the sum due (in local currency) in accordance with the catalogue price of the periodical ordered, adding postage cost amounting to 5% for European countries and 10% for overseas countries (minimum postage no less than US $ 1.00 or equivalent). The sum may be remitted through the local bank.

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 1987

Cena prenumeraty rocznej zł 700.—
Cena prenumeraty półrocznej zł 350.—

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch", Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie, nr 1153-201045-139-11. Prenumerata ze zleceniem wysiłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

Termin wpłacania prenumeraty na kraj (na ogólnie przyjętych warunkach) i za granicę:

— do dnia 10 listopada na I półrocze roku następnego oraz cały rok następny.

SPRZEDAŻ NUMERÓW BIEŻĄCYCH I ARCHIWALNYCH

w Księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN. Adres: OR PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa, konto PKO 1531-912 I Oddział Warszawa.

Index: 35130